

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

«27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

вибіркова

Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: економічний
Мова навчання: українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Страхові послуги» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 03.04.2023 року, протокол № 3, та введеної в дію наказом ректора № 118 від 03.04.2023 р.

Розробник: **Федишин Майя Пилипівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Федишин Майя Пилипівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП _____ **Наталія БАК**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради _____ **Ірина НІКІФОРАК**

Мета навчальної дисципліни: поглибити теоретичні та практичні знання з організації і технологій здійснення страховими компаніями страхової діяльності щодо забезпечення потреб юридичних і фізичних осіб у страховому захисті шляхом надання страхових послуг. Вивчення цієї вибіркової дисципліни дозволить здобувачам набути додаткових загальних і фахових компетентностей, які розширять їхні можливості для професійної самореалізації в сфері страхування, зокрема створення та практичного застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання

Пререквізити. Навчальна дисципліна викладається в другому семестрі третього року навчання. Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Страхові послуги», – це «Фінанси», «Страхування».

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Страхові послуги» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні та фахові компетентності:

і здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

й здатність застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях як професійної самореалізації так і в особистому житті;

- здатність застосовувати знання страхового законодавства у сфері регулювання фінансового ринку;

- здатність проведення досліджень специфіки страхових послуг на відповідному рівні.

II

р застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати;

в використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері страхової діяльності;

д демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні з питань страхових послуг та продуктів з метою страхового захисту

від небажаних негативних наслідків ризикових ситуацій;

визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

т

р

е

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	III	VI	3	90	15	30	-	-	45	-	залік
заочна	III	VI	3	90	6	4	-	-	80	-	залік

в

и

я

ч

н

в

н

я

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	усього го	у тому числі					усього го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні положення реалізації страхових послуг											
Тема 1. Страхова послуга та особливості її реалізації	9	2	2	-	-	5	9	1	-	-	-	8
Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди	9	2	4	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Тема 3. Страхові послуги з страхування життя	9	1	2	-	-	6	9	2	2	-	-	7
Тема 4. Страхування від нещасних випадків	9	1	4	-	-	4	9	1		-	-	7
Тема 5. Медичне страхування	9	1	2	-	-	6	9	-		-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	45	7	14	-	-	24	45	4	2	-	-	39
	Змістовий модуль 2. Страхові послуги з ризикових видів страхування											
Тема 6. Страхування майна та відповідальності підприємств	9	2	4	-	-	3	9	2	1	-	-	7
Тема 7. Сільськогосподарське страхування	9	1	2	-	-	6	9	-		-	-	8
Тема 8. Страхування фінансово-кредитних і технічних ризиків	9	1	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 9. Автотранспортне, морське та авіаційне страхування	9	2	4	-	-	3	9	-	-	-	-	9
Тема 10. Страхування майна і відповідальності громадян	9	2	4	-	-	3	9	-	1	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	45	8	16	-	-	21	45	2	2	-	-	41
Усього годин	90	15	30	-	-	45	90	6	4	-	-	80

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
	Тема 1. Страхова послуга та особливості її реалізації 1. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників 2. Страхова послуга як специфічний товар Вивчення та формування попиту на страхові послуги 3. Канали продажу страхових послуг 4. Суть і завдання маркетингу в страхуванні 5. Роль реклами в реалізації страхових послуг
	Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди 1. Страхові договори: суть, етапи укладання та контроль за їх виконанням. 2. Андеррайтинг: оцінка ризику, вирішення питання про прийняття ризику на страхування. 3. Страховий поліс як форма договору страхування.

	4. Правила страхування.
	Тема 3. Страхові послуги з страхування життя Тема 4. Страхування від нещасних випадків 1. Особисте страхування: суть, класифікація. 2. Необхідність страхування життя та його основні види. 3. Особливості надання страхових послуг за поширеними видами страхування життя Страхування від нещасних випадків: необхідність, його основні форми та види. 4. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. 5. Механізм добровільного індивідуального та колективного страхування від нещасних випадків.
	Тема 5. Медичне страхування 1. Медичне страхування, його суб'єкти й об'єкти. 2. Форми та види медичного страхування. 3. Медична реформа, проблеми впровадження медичного страхування. 4. Зарубіжний досвід медичного страхування.
	Тема 6. Страхування майна та відповідальності підприємств 1. Основні умови страхування майна юридичних осіб 2. Порядок укладання договорів, визначення розміру збитку та страхового відшкодування 3. Страхування відповідальності юридичних осіб.
	Тема 7. Сільськогосподарське страхування Тема 8. Страхування фінансово-кредитних і технічних ризиків Страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою. 2. Специфіка страхування посівів і врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Специфіка страхування сільськогосподарських тварин Страхування технічних ризиків. Іпотечне страхування. Страхування відповідальності за неповернення кредитів. . Страхування депозитів.
	Тема 9. Автотранспортне, морське та авіаційне страхування Особливості здійснення страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. 2. Суть і значення міжнародної системи «Зелена картка». 3. Особливості здійснення страхування відповідальності власників інших видів транспорту. 4. Страхування наземного, морського, повітряного транспорту. 5. Страхування вантажів.
	Тема 10. Страхування майна і відповідальності громадян 1. Види страхування майна громадян. 2. Страхування будівель, що належать громадянам. 3. Страхування тварин, що належать громадянам. 4. Страхування домашнього майна громадян. 5. Страхування професійної відповідальності.

Тематика практичних занять

п/п	Назва теми (питання/завдання)
1	Тема 1. Страхова послуга та особливості її реалізації Завдання: сформувати у студентів розуміння економічної сутності та необхідності страхових послуг, оволодіти знаннями практичного спрямування щодо особливостей формування попиту на страхові послуги, інструментів реалізації страхових послуг, нагляду і контролю з боку страхових компаній та держави щодо реалізації страхових послуг 1. Дослідіть види страхових послуг на прикладі конкретної страхової компанії. 2. Проаналізуйте вартість страхових послуг з окремих видів страхування на прикладі кількох страхових компаній. 3. Дослідіть особливості співпраці фінансових посередників щодо продажу страхових послуг 4. Дослідіть інноваційні страхові послуги на ринку страхування України 5. Оцініть вплив фінтеху на інновації у страхуванні
2	Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди Завдання: поглибити знання щодо етапів проходження страхової угоди, андеррайтингу, розкрити порядок укладання страхового договору, його складові, зміст і структуру страхового полісу, сертифікату, правил страхування, систем страхового забезпечення, вміти узагальнювати послідовність дій страхувальника та страховика при настанні страхової події
3	Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди 1. Поясніть суть тарифної політики страховиків (на прикладі кількох страхових компаній) 2. Опрацюйте базові складові договору страхування життя на прикладі конкретної страхової компанії. 3. Опрацюйте базові складові договору медичного страхування на прикладі конкретної страхової компанії. 4. Опрацюйте базові складові договору страхування відповідальності на прикладі конкретної страхової компанії. 5. Опрацюйте базові складові договору страхування майна громадян на прикладі конкретної страхової компанії. 6. Опрацюйте базові складові договору страхування майна юридичних осіб на прикладі конкретної страхової компанії. 7. Опрацюйте базові складові договору страхування за обов'язковими видами страхування на прикладі конкретної страхової компанії. 8. Здійсніть порівняльну оцінку базових складових договору страхування за класами на прикладі зарубіжної та української страхової компанії.
4	Тема 3. Страхові послуги з страхування життя Завдання: систематизувати знання порядку визначення і сплати страхових премій з послуг страхування життя; організації роботи страхової компанії щодо визначення страхових і викупних сум, порядку їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним особам; навчити вирішувати практичні завдання по страхуванню на дожиття до певного віку і на випадок смерті
5	Тема 4. Страхування від нещасних випадків Завдання: оволодіти знаннями щодо порядку надання страхових послуг з страхування від нещасних випадків, обов'язкових та добровільних види страхування від нещасних випадків, навчити вирішувати практичні завдання по страхуванню від нещасних випадків на транспорті, спортсменів вищих категорій, державних службовців.
6	Тема 4. Страхування від нещасних випадків 1. Розкрийте особливості розрахунку тарифів страхових послуг з страхування від нещасних випадків (на прикладі декількох страховиків) 2. Дослідіть ринок страхових послуг з страхування від нещасних випадків: сучасний

	стан та перспективи розвитку 3. Порівняйте умови надання страхових послуг з добровільних видів страхування від нещасних випадків на прикладі декількох компаній 4. Порівняйте умови надання страхових послуг з обов'язкових видів страхування від нещасних випадків: характеристика умов на прикладі кількох компаній 5. В чому полягає необхідність страхування від нещасних випадків? 6. Які форми та види страхування від нещасних випадків 7. В чому особливість добровільного індивідуального й колективного страхування від нещасних випадків?
7	Тема 5. Медичне страхування Завдання: поглибити знання щодо передумов розвитку медичного страхування в Україні; видів обов'язкового та добровільного медичного страхування, зарубіжного досвіду здійснення медичного страхування, навчити вирішувати ситуаційні завдання з медичного страхування.
8	Тема 6. Страхування майна та відповідальності підприємств Завдання: оволодіти знаннями щодо форм й видів страхових послуг з страхування майна і відповідальності підприємств, основних умов надання страхових послуг за складовими елементами; виробити вміння самостійно мислити, вирішувати, аналізувати практичні ситуації, робити висновки.
9	Тема 6. Страхування майна та відповідальності підприємств 1. Охарактеризуйте умови надання страхових послуг з майнового страхування підприємств: на прикладі декількох компаній 2. Розкрийте особливості страхових послуг з страхування майна підприємств критичної інфраструктури: характеристика умов на прикладі декількох компаній 3. Дослідіть специфічні види страхування відповідальності підприємств 4. З'ясуйте особливості страхування відповідальності виробника (продавця) товарів, виконавця робіт (послуг) 5. Охарактеризуйте послуги з страхування екологічних ризиків. 6. Які вам відомі види страхування майна юридичних осіб? 7. Які вам відомі види страхування відповідальності юридичних осіб?
10	Тема 7. Сільськогосподарське страхування Завдання: поглибити знання щодо форм й видів страхування майна, тварин, врожаю сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень сільськогосподарських підприємств; навчити студентів розв'язувати практичні ситуації на обчислення вартості врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, страхових платежів, збитків, страхових відшкодувань по сільськогосподарському страхуванню
11	Тема 8. Страхування фінансово-кредитних і технічних ризиків Завдання: систематизувати знання щодо необхідності, значенні, видів страхування технічних та фінансово-кредитних ризиків за складовими елементами; навчити організації роботи страхової компанії щодо визначення сум, страхових платежів, збитків і страхового відшкодування за страховими послугами з страхування фінансово-кредитних та технічних ризиків.
12	Тема 9. Автотранспортне, морське та авіаційне страхування Мета: сформувати у студентів розуміння сутності, об'єктів, форм, видів систем автотранспортного, морського, авіаційного страхування за основними елементами: суб'єкти, об'єкти страхування, обсяг страхової відповідальності, страхова сума, страховий тариф, страхова премія, строк страхування, франшиза, оцінка збитків, страхове відшкодування; навчити розраховувати страхові платежі з страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
13	Тема 9. Автотранспортне, морське та авіаційне страхування 1. Охарактеризуйте специфіку визначення розміру збитків та порядку відшкодування в автострахуванні

	2. Розкрийте механізм надання послуг морського та авіаційного страхування на прикладі декількох страхових компаній 3. Порівняйте страхування вантажів, які транспортуються автомобільними транспортними засобами, водними та морськими суднами 4. Окресліть особливості роботи МТСБУ, Морського бюро України, специфіку діяльності авіаційних пулів в Україні 5. Порівняйте міжнародну та національну законодавчі бази морського і авіаційного страхування. 6. Які ви знаєте види відповідальності, що підлягають страхуванню? 7. В чому полягає специфіка страхування засобів наземного транспорту? 8. Які особливості страхування морського транспорту? 9. Які ключові умови страхування повітряного транспорту? 10. На яких умовах здійснюється страхування вантажу?
14	Тема 10. Страхування майна і відповідальності громадян Завдання: сформулювати розуміння необхідності і значення страхового захисту майна громадян, поглибити знання щодо видів послуг страхових компаній для громадян - власників майна, страхування відповідальності громадян; навчити вирішувати практичні завдання по майновому страхуванню та страхуванню відповідальності громадян
15	Тема 10. Страхування майна і відповідальності громадян 1. Розкрийте специфіку страхових послуг з видів майнового страхування фізичних осіб: характеристика умов надання на прикладі декількох компаній. 2. Порівняйте умови страхових послуг з видів страхування відповідальності громадян на прикладі декількох компаній. 3. Розкрийте суть обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї. 4. Розкрийте особливості здійснення страхування домашнього майна громадян: вигідні пропозиції на прикладі декількох компаній. 5. Розкрийте значення страхування відповідальності фізичних осіб в сучасних умовах. 6. Які особливості відшкодування збитку за страховими випадками з страхування домашнього майна громадян? 7. Які існують види страхування відповідальності громадян?

Самостійна робота здобувача

С

а
м
о
с
т
й

Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях у межах розподілених балів для поточного оцінювання.

№ п/п	Назва теми	Завдання
1	Тема: Страхова послуга та особливості її реалізації	1. Розкрийте правові засади регулювання ринку страхових послуг в Україні 2. Розкрийте зарубіжний досвід та ставлення українців до необхідності страхового захисту та страхових послуг. 3. Охарактеризувати види страхових послуг, що надаються фізичним і юридичним особам на прикладі страхової компанії. 4. Розкрийте роль реклами в реалізації страхових послуг.

д
о
б
у

		5. З'ясуйте основні об'єкти маркетингу страхових послуг та функції служби маркетингу страхових компаній. 6. Визначіть методи реалізації та збут страхових послуг 7. Дослідіть інновації на ринку страхових послуг. 8. Визначте роль страхових посередників в системі реалізації страхових послуг
	Тема: Порядок укладання та ведення страхової угоди	1. Поясніть особливості врегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків 2. Поясніть особливості систем страхового забезпечення 3. Розкрийте етапи формування страхової угоди між учасниками процесу страхування 4. Охарактеризуйте порядок укладання та дії договору страхування 5. Дайте характеристику порядку розробки правил страхування 6. Поясніть суть тарифної політики страховиків (на прикладі декількох страхових компаній)
	Тема: Страхові послуги з страхування життя	1. Назвіть основні вимоги, які ставляться перед страхувальниками при укладанні договорів страхування до вступу в шлюб, договорів довічного страхування та інших видів змішаного страхування життя 2. Розкрийте особливості вітчизняної та зарубіжної практик страхування пенсій 3. Розкрийте особливості діяльності НПФ 4. Охарактеризуйте сучасний стан розвитку страхування життя в Україні. 5. Дослідіть співпрацю лайфхових страховиків та НПФ у пенсійному страхуванні 6. Дослідіть інвестиційні види страхування життя
	Тема: Страхування від нещасних випадків	1. Розкрийте особливості розрахунку тарифів страхових послуг з страхування від нещасних випадків (на прикладі декількох страховиків) 2. Дослідіть ринок страхових послуг з страхування від нещасних випадків: сучасний стан та перспективи розвитку 3. Порівняйте умови надання страхових послуг з добровільних видів страхування від нещасних випадків на прикладі декількох компаній 4. Порівняйте умови надання страхових послуг з обов'язкових видів страхування від нещасних випадків: характеристика умов на прикладі декількох компаній
	Тема: Медичне страхування	1. Дослідіть діжиталізацію страхових послуг з медичного страхування страхових компаній в сучасних умовах 2. Розкрийте проблеми розвитку медичного страхування в Україні 3. Порівняйте умови надання страхових послуг з добровільних видів медичного страхування на прикладі декількох компаній 4. Порівняйте умови надання страхових послуг з обов'язкових видів страхування від нещасних випадків на прикладі декількох компаній 5. Порівняйте зарубіжний досвід та українські реалії страхової медицини. 6. Розкрийте особливості медичного страхування громадян, які виїжджають за кордон 7. Схематично відобразіть організацію медичного страхування на прикладі зарубіжних країн та України

	Тема: Страхування майна та відповідальності підприємств	1. Охарактеризуйте умови надання страхових послуг з добровільних видів майнового страхування підприємств: на прикладі декількох компаній 2. Розкрийте особливості страхових послуг з обов'язкових видів страхування майна підприємств: характеристика умов на прикладі декількох компаній 3. Розкрийте особливості страхування майна підприємств державної форми власності. 4. Дослідіть специфічні види страхування відповідальності підприємств 5. З'ясуйте особливості страхування відповідальності виробника (продавця) товарів, виконавця робіт (послуг) 6. Охарактеризуйте послуги з страхування екологічних ризиків
	Тема: Сільськогосподарське страхування	1. Визначте ознаки прояву ризиків в аграрному секторі та необхідність їх страхування 2. Охарактеризуйте організацію роботи страхової компанії щодо визначення збитків і страхового відшкодування за послугами сільськогосподарського страхування 3. Розкрийте основні умови страхування сільськогосподарських тварин 4. Дослідіть зарубіжний досвід страхування в сільському господарстві та можливість впровадження в Україні 5. Розкрийте особливості перестраховування сільськогосподарських ризиків
	Тема: Страхування фінансово-кредитних і технічних ризиків	1. Розкрийте страхові послуги з страхування фінансових ризиків на прикладі страхової компанії 2. Визначте умови страхування кредитних ризиків 3. Подайте у вигляді схеми страхування депозитів: зарубіжний досвід та українська практика 4. З'ясуйте особливості страхування фінансових гарантій 5. Охарактеризуйте сучасні види страхування технічних ризиків 6. Окресліть методи захисту інтересів фізичних та юридичних осіб від ризиків у фінансово-кредитній сфері
	Тема: Автотранспортне, морське та авіаційне страхування	1. Розкрийте суть страхування відповідальності власника транспортного засобу: національний та зарубіжний досвід 2. Визначте особливості визначення розміру збитків та порядку відшкодування в автострахуванні 3. Розкрийте механізм надання послуг морського та авіаційного страхування на прикладі декількох страхових компаній 4. Порівняйте страхування вантажів, які транспортуються автомобільними транспортними засобами, водними та морськими суднами 5. Розкрийте суть обов'язкових та добровільних видів авіаційного страхування 6. Розкрийте умови страхування вантажів в INCOTERMS 7. Окресліть особливості роботи МТСБУ, Морського бюро України, специфіку діяльності авіаційних пулів в Україні 8. Порівняйте міжнародну та національну законодавчі бази морського і авіаційного страхування
	Тема: Страхування майна і	1. Розкрийте специфіку страхових послуг з добровільних видів майнового страхування фізичних осіб: характеристика умов надання на прикладі декількох компаній

відповідальності громадян	2. Порівняйте умови страхових послуг з обов'язкових видів страхування відповідальності громадян на прикладі декількох компаній 3. Розкрийте суть обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї 4. Розкрийте особливості здійснення страхування домашнього майна громадян: вигідні пропозиції на прикладі декількох компаній 5. Розкрийте значення страхування відповідальності фізичних осіб в сучасних умовах

Методи навчання

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Система контролю та оцінювання

Методи поточного контролю:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація та захист результатів виконаних завдань;
- розв'язування практичних ситуацій;

Форма підсумкового контролю – залік.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки; вміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6					6		6		6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

З навчальної дисципліни «Страхові послуги» проводиться семестровий залік в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни, і в терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Залік проходить у формі усного спілкування лектора зі здобувачем по питаннях тем, які були опрацьовані під час аудиторних занять.

У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, здобувач обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання і виробничу ситуацію.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку, входить: теоретичне питання (10 балів), 4 тести «правильно-неправильно» - по 2 бали (сумарно 8 балів), 4 тести «множинний вибір» - по 2 бали (сумарно 8 балів), практична ситуація (14 балів).

10 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

14 балів здобувач отримає за повне та правильне (відповідно до чинного законодавства; без математичних помилок) розв'язання практичної ситуації.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання задачі відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також залік може бути проведений у письмовій формі в системі дистанційного навчання MOODLE шляхом виконання 40 тестових завдань (множинний вибір).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90 – 100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незараховано	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання)

Оцінка (кількість балів) за дисципліну (тему, окреме завдання) передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A (90 – 100)	Здобувач вищої освіти: – має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад фінансового управління; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблем фінансового менеджменту.	Здобувач вищої освіти: – вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре)	– показав повні знання навчального	– успішно виконав передбачені

В (80-89)	матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою.	програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
4 (добре) С (70-79)	– показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою.	– вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно) D (60-69)	– має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	– виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає неточності при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) E (50-59)	– має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	– виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перекладання FX (35-49)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки.	– допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перекладання F (1-34)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни.	– не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; – не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю

1. Страхова послуга як специфічний товар.
2. Служба маркетингу страхових компаній та її функції.
3. Вивчення і формування попиту на страхові послуги.
4. Продаж через посередників: права і обов'язки страхових посередників.

5. Роль реклами в реалізації страхових послуг.
6. Поняття і основні вимоги до страхових договорів.
7. Етапи проходження страхової угоди.
8. Андеррайтинг: оцінка ризику.
9. Види страхування життя: змішане страхування життя, страхування дітей, страхування пенсій, довічне і страхування до одруження (весільне). Суть та механізм проведення.
10. Порядок визначення і сплати страхових премій зі страхування життя.
11. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків.
12. Індивідуальне страхування громадян від нещасних випадків.
13. Форми проведення медичного страхування та їх особливості. Обов'язкове медичне страхування. Добровільне медичне страхування.
14. Медичне страхування громадян, які виїжджають за кордон.
15. Страхування від вогню та інших небезпек.
16. Страхування від втрат прибутку.
17. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.
18. Страхування відповідальності роботодавця.
19. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього природного середовища.
20. Обов'язкове страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків.
21. Особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.
22. Інше добровільне сільськогосподарське страхування.
23. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції.
24. Страхування технічних ризиків.
25. Суть і економічний зміст страхування кредитних ризиків.
26. Організаційні форми страхування кредитів.
27. Страхування фінансових ризиків.
28. Страхування кредитних ризиків.
29. Умови страхування депозитів
30. Страхування автомобілів.
31. Страхування вантажів, які перевозяться різними видами транспорту.
32. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
33. Моторне (транспортне) страхове бюро України та його завдання.
34. Міжнародна система "Зелена картка".
35. Страхування морських суден.
36. Страхування відповідальності власників морських суден.
37. Страхування повітряних суден.
38. Страхування відповідальності повітряних перевізників і експлуатантів повітряних суден.
39. Страховий захист відповідальності громадян перед третіми особами.
40. Страхування будівель і споруд у господарствах громадян.
41. Страхування тварин у господарствах громадян.
42. Страхування домашнього майна громадян.
43. Економічна необхідність страхових послуг фізичним і юридичним особам і розширення їх асортименту.
44. Урегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків. Виплата відшкодування. Системи страхового забезпечення.
45. Дії страхувальника і страховика при настанні страхової події. Виплата відшкодування.

Зарахування результатів неформальної освіти

У ЗВО діє Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>).

Згідно з ним здобувачам можуть бути зараховані результати неформальної освіти з проблем, які відповідають тематиці дисципліни «Страхові послуги».

Рекомендована література

-основна

1. Страхові послуги: у схемах і таблицях: навч. посібник / укл.: М.П.Федишин. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 208 с.
2. Страхові послуги. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни./ укл.: Л.В.Попова, М.П. Федишин. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 120 с. URL:<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7261>
3. Русул Л.В., Федишин М.П., Лаврук Н.А. Страхування: від теорії до практики: навч.посібник; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 288 с.
4. Страхові послуги: Підручник /С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.; кер авт. кол. С.С. Осадець і Т.М. Артюх. Київ: КНТЕУ, 2007. 464 с.
5. Говорушко Т. А. Страхові послуги : 3-тє видання. Навч.посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 376 с.
6. Страхові послуги: навч. посібник / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк;за заг. ред. Д. І. Деми. [3-тє вид., стереотипне]. Київ: Алерта 2017. 526 с.
7. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
8. Страхування та страхові послуги у господарській діяльності : навчальний посібник / В.І.Антонік та ін. Кривий Ріг : Роман Козлов, 2015. 711 с.
9. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
11. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004 р. № 1961-ІV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text>
12. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 21.05.2024 р. № 3720-ІХ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-20#Text>
13. Про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р № 959. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

-додаткова

1. Федишин М.П., Попова Л.В., Верещагіна О.Ю. Сучасні реалії ризик-менеджменту в страхових компаніях. *Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»*. 2021. Вип. 61. С.227-233. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/61_2021/43.pdf
2. Федишин М.П., Русул Л.В., Мізунська І.Р. До питання необхідності запровадження системи загальнообов'язкового медичного страхування. *Мододий вчений*. 2016. № 12 (39). С.911-914
3. Попова Л.В., Федишин М.П., Білявська А.В. Інноваційно-технологічний розвиток страхового ринку України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. №6. Том 30 (69). Частина 2. С.103-107. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-6-41>
4. Вікнянська А. О., Федишин М. П. Оцінка фінансового забезпечення фонду соціального страхування України за 2017-2019 роки (на прикладі Чернівецької області). *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8753>
5. Клаптів Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та

перспективи розвитку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ.2020. 568с.

6. Третяк К.В. Агрострахування: зарубіжний досвід та ресурси щодо його імплементації в українську страхову практику. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*.2019.№1. DOI: <http://10.32702/2307-2105-2019.1.32>

7. Федорович І. Зарубіжний досвід страхування ризиків в аграрній сфері. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/20319/1/18-23.pdf>

Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>

2. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>

3. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com

2. Інститут глобальних стратегій. URL: www.igls.com.ua

3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. URL: www.ier.kiev.ua

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека. URL: www.lib.com.ua

2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua

Інші інтернет-джерела

1. Регулювання ринку небанківських послуг «спліт». Сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/split>

2. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://www.uainsur.com.ua>

3. Офіційний сайт Моторного транспортного страхового бюро України. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/>

4. Сайт Фориншурер. URL: <https://forinsurer.com/news?t15>

5. Путівник для небанківських фінансових установ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Guide-book_for_non-bank_financial_institutions.pdf?v=4

6. Нова модель регулювання ринку страхування в Україні від НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-oprilyudniv-bachennya-maybutnogo-regulyuvannya-strahovogo-rinku-ukrayini>

7. Б

8. Показники діяльності страхових/перестрахових брокерів. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

9. Основні показники діяльності страхових компаній (у розрізі установ), відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 835. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

10. Показники діяльності страхових компаній URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

г

Політика академічної доброчесності

а Дотримання політики академічної доброчесності студентами при вивченні навчальної дисципліни «Страхові послуги» регламентується такими нормативними документами:

« 1. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

й 2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

т 3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Згідно з ними здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей,

е

г

у

п

розробок, тверджень, у тому числі засобами штучного інтелекту, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.